

REPLIK: "Att avvisa evidens är otidsenligt"

REPLIK Anders Arnsvik förenklar i sitt inlägg [Socialt arbete i en återvändsgränd](#), det mycket svåra och komplexa område som socialt arbete är. Att bortse från styrmedel och evidens kan på sikt leda till en allvarlig, professionell utarmning, skriver Helén Olsson socionom och lektor i socialt arbete vid Karlstads Universitet i ett svar på ett debattinlägg av Anders Arnsvik.

I juni år 1989 utexaminerades jag som färdig socionom. Därefter tillbringade jag exakt 20 år på olika socialkontor där mitt arbete bestod av möten med människor med olika typer av hjälpbehov. Även fast jag inte längre är anställd inom socialtjänsten så har jag arbetat nära yrkespraktiken under många år. Totalt har jag funnits i en socialarbetarkontext i exakt 30 år. Jag kan på goda grunder därför blicka tillbaka på socialtjänstens arbete med myndighetsutövning och jag har även fått möjligheter att analysera socialtjänstkontexten med utgångspunkt från en forskares perspektiv. De år jag tillbringat inom svenskt socialt arbete säger mig att de flesta socialarbetares främsta ledmotiv i arbetet är att skapa goda möten och allianser med de människor de är satta att hjälpa. Dagens socialarbetare avvisar inte heller möjligheten att stödja sitt arbete på vetenskapligt framtagna bedömningsinstrument när de ska fatta svåra och avgörande beslut. De vet hur osäkert och svårt arbetet blir om de bara ska lyssna på sin magkänsla och sin egen erfarenhet vid svåra bedömningar. Vi vet också att personalomsättningen inom socialtjänsten är alarmerande och att kunskap numera ofta är personbunden – istället för organisationsburen inom socialtjänsten.

Jag har svårt att förstå hur Anders Arnsvik menar när han säger att socialt arbete omges av (citat); ... ett trask av

riktlinjer, policydokument, checklistor och utrednings- och bedömningsinstrument.

Anders Arnsvik anför vidare i sin artikel att istället för dessa styrande dokument så borde det ligga på professionens ansvar att slå vakt om de människor som befinner i samhällets marginaler. Men hur i all sin dar ska detta gå till utan styrdokument som definierar uppdragen? Har det någon gång varit viktigt med en statlig kunskapsstyrning så är det nu. Socialt arbete är i högsta grad påverkat av en global samhällsutveckling, där nya grupper med stora hjälpbehov tillkommit. Ska allt det nya mötas genom att försöka tillskapa ett gott möte – och sedan går resten liksom av sig själv?

Det är ett förhållningssätt som allvarligt förenklar ett mycket svårt och komplext socialt arbete och som på sikt kan leda till en allvarlig, professionell utarmning. Trots att snart ett sekel har gått där socialarbetarna har haft mycket låga mandat att skydda och stödja våldsutsatta, främst kvinnor och barn så hävdar ändå Arnsvik i sin debattartikel att professionen skall ta ansvar och att det helst ska ske utan stöd av riktlinjer och rutiner. **En mycket angelägen fråga som uppstår i samband med detta uttalande är: Är alla dessa styrande lagar och policys som idag kringgärdar barn- och kvinnofridsområdet av ondo? Ska styrdokument uppfattas som ett hinder i socialarbetarna arbete att bistå hjälpsökande människor?**

Erfarenheter från min forskning och mina samtal med socialarbetare säger att yrkesverksamma socialarbetare äntligen upplever sig ha fått mandat och acceptans i sitt arbete. Tilläggas bör att undervisning som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet inom området barn- och kvinnofrid nu införs genom krav från högskoleförordningen i en mängd utbildningar på våra högre lärosäten. De första socionomstudenterna som examinerades inom området barn- och kvinnofrid under våren 2019 uttryckte på ett av våra högre lärosäten, stor förundran över att kunskapsområdet inte

tidigare funnits med i utbildningen. **Debatten kring huruvida en evidensbaserad praktik (EBP) ska genomsyra socialt arbete eller inte, upplever jag förs med oklara argument. En avvisande inställning till EBP känns otidsenlig och utgår ofta utifrån en färgad ideologisk utgångspunkt.** Anders Arnsvik anför till exempel att teknik och form har fått övertag i socialt arbete och att det minskar möjligheterna att skapa en hållbar socialpolitik som grundar sig på jämlikhet och inkludering. Hur menar du Anders Arnsvik? Det är ju först nu som politiken på allvar bistår med en tydlig framtida viljeinriktning när det gäller jämställdhet och jämlikhet, se t.ex. styrdokument som gäller väldfärdsaktörers arbete med våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Andra förespråkare som ställer sig tveksamma till ett kunskapsbaserat socialt arbete utifrån EBP menar att EBP är motsatsen till ett kritiskt socialt arbete som istället borde bygga på mer frigörande insatser. Vad menas egentligen med frigörande insatser? Eller att den enskilde socialarbetarens kunskaper kommer att gå förlorad om kravet på vetenskapliggörande genom standardisering drivs för långt. På vilket sätt då? Påståenden av denna art blir ofta hängande i luften, och därmed får också socialarbetare svårt att identifiera sig med och förstå logiken i detta otidsenliga resonemang.

Helén Olsson

Socionom/Filosofie doktor i Hälsovetenskap/Lektor i socialt arbete

Karlstads Universitet